

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2008/09:39

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:39

Onsdagen den 17 juni

1 § Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

Information och samråd inför Europeiska rådets möte den 18 och 19 juni 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar EU-nämndens sammanträde öppnat och hälsar statsministern och EU-ministern, riksdagsledamöterna i nämnden och övriga som har kunnat komma hit välkomna. Vi säger också välkommen till departementsrådet Magnus Schöldtz, departementsrådet Katarina Are-skoug, kabinetssekreterare Frank Belfrage från Utrikesdepartementet, statssekreterare Gustaf Lind, Sveriges EU-ambassadör Christian Danielsson och departementsrådet Diana Madunic från statsministerns EU-enhet.

Några av de nyvalda Europaparlamentarikerna finns på plats, och jag hälsar dem och alla övriga som följer detta utifrån välkomna. Man kan följa sammanträdet på riksdagens webb-tv och i SVT samt på storbild i riksdagens infocentrum.

Det här är ett öppet möte med riksdagens EU-nämnd där vi kommer att få information om, och sedan samråda med statsministern och regeringen inför, det toppmöte med EU:s stats- och regeringschefer som inleds i morgon.

EU-nämnden är det organ i riksdagen där regeringen förankrar sina positioner och förhandlingsupplägg inför beslut i EU:s ministerråd och inför Europeiska rådets möten, de som kallas toppmöten.

Det toppmöte som inleds i morgon är speciellt. Det är alltid speciellt med toppmöten, men detta är det sista som avhålls innan Sverige tar vid som ordförandeland den 1 juli. Förslagen inför det här toppmötet har beretts tidigare i nämnden i form av samråd med EU-ministern och utrikesministern; det skedde i fredags. I fackdelarna, till exempel klimat och energi, har vi under resans gång haft samråd med de berörda fackministrarna inför deras respektive ministerråd. Information om dessa möten, hur det gick där och vad som sades kan man hitta på webben på riksdagen.se.

EU-nämndens roll är att kontrollera regeringens position och förhandlingsupplägg inför toppmötet. Sedan är det naturligtvis upp till regeringen att förhandla och försöka komma överens med de andra 26 länderna. Det kan inte riksdagen kontrollera. Däremot samråder vi så att vi först

hör statsministern presentera regeringens upplägg. Därefter får ledamöterna ställa frågor och komma med synpunkter.

Det kommer säkert att refereras till så kallade slutsatser. Det är det uttalande som toppmötet ska behandla. Förslag till detta, liksom inbjudan, som ibland kallas herdabrev, och förslaget till deklaration om Irland och fördraget, som det säkert också kommer att refereras till, finns att hitta på Internet. Man ska kunna hitta sådant underlag på riksdagen.se. Det öppna samrådet avslutas ungefär kl. 14.30. Därefter kommer EU-nämndens sammanträde att fortsätta en liten stund till.

Därmed hälsar jag statsministern och medarbetarna välkomna.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Den 18 och 19 juni träffas Europeiska rådet i Bryssel. Flera viktiga frågor står på dagordningen: Hur vi går vidare i de viktiga förhandlingarna om ett nytt internationellt klimatavtal, fortsatt hantering av den ekonomiska och finansiella krisen, de rättsliga garantier som Irland krävt för att anordna en ny folkomröstning om Lissabonfördraget samt tillsättande av en ny ordförande för kommissionen.

Europeiska rådet kommer också att uppmärksamma EU:s Östersjöstrategi och migrationsströmmarna över Medelhavet. Utrikesministrarna kommer att ägna sin diskussion åt Afghanistan och Pakistan samt åt Mellanöstern.

Fru ordförande! Det återstår nu endast 14 dagar tills Sverige tar över ordförandeskapet i EU. Regeringen står redo att anta utmaningen och leda EU under det kommande halvåret. Det halvår vi har framför oss kommer att kräva hårt arbete, en stor portion lyhördhet och en god förmåga att finna nödvändiga kompromisser i svåra frågor. Låt mig lägga till vilja – vilja att föra EU:s arbete framåt, vilja att få EU att leverera och vilja att förstärka EU:s roll i världen.

Ordförandeskapet är inte bara regeringens ordförandeskap utan hela Sveriges ordförandeskap. Ett konstruktivt möte nu på torsdag och fredag kommer att lägga grunden för EU:s fortsatta arbete och för vårt ordförandeskap.

Det ekonomiska läget i Europa är fortsatt bekymmersamt. Ännu finns det inga skäl att tala om ljusning. Visserligen visar rapporter att den plan för ekonomisk återhämtning som Europeiska rådet antog i december har haft effekt och dämpat nedgången i ekonomin. Samtidigt kommer det att ta tid innan en vändning leder till ökad sysselsättning.

Många miljoner människor i Europa har redan förlorat sitt arbete, och många fler känner oro inför framtiden. Under överskådlig tid kommer därför fortsatt krisbekämpning att stå högt på agendan. I det arbetet ser jag särskilt två saker att ta fasta på.

För det första får den ökning av arbetslösheten som vi nu ser inte leda till permanent lägre sysselsättning och till att arbetslösheten biter sig fast på för höga nivåer. Att fastna i långtidsarbetslöshet är först och främst en tragedi för de människor som drabbas, men det är också kostsamt för samhället i stort.

Denna slutsats bekräftas i kommissionens nya meddelande om sysselsättning, som föreslår flera åtgärder för att möta utvecklingen och skapa grund för ökad sysselsättning. Under diskussioner om arbetsmarknadslä-

get kommer jag att understryka vikten av aktiva åtgärder och omställning till stöd för dem som nu ställts utanför arbetsmarknaden.

För det andra måste vi återställa ordningen i de offentliga finanserna. En långsiktigt hållbar tillväxt och hantering av framtida utmaningar förutsätter att vi återgår till sunda och uthålliga offentliga finanser. Denna fråga kommer att prioriteras högt under det svenska ordförandeskapet. Den utgör också en viktig del i diskussioner om inriktningen på EU:s nästa strategi för tillväxt och sysselsättning, som vi kommer att inleda under hösten.

I fokus för en ny Lissabonstrategi efter 2010 bör stå utvecklingen mot en miljöeffektiv ekonomi, öppenhet och frihandel samt åtgärder för att möta den demografiska utmaningen. Det kan i detta arbete inte nog understrykas att vi måste avstå från kortsiktiga lösningar som industrisubventioner och ökad protektionism. I stället måste fokus vara på att investera i en långsiktigt sund och hållbar ekonomi. Vår ståndpunkt är mycket tydlig. Det finns inga genvägar om vi vill öka sysselsättning och välfärd.

En starkt bidragande orsak till sårbarheten på de finansiella marknaderna är svagheter i de regleringar och den övervakning som kringgärdar finansmarknaderna. Integrationen av våra finansmarknader har gått mycket snabbt. Krediter och investeringar flödar över gränserna, men de nationella kontrollorganen har inte klarat av att bedöma vilka risker detta medför. Kommissionen har därför föreslagit att det införs en ny struktur för europeisk finansiell tillsyn. Tanken är att denna ska bestå av två nivåer: ett organ för makrofinansiell tillsyn och en struktur för mikrofinansiell tillsyn. Europeiska rådet ska diskutera dessa nya kontrollorgan och förhoppningsvis komma överens om en plan för det fortsatta arbetet.

Jag tror att alla är överens om att den finansiella krisen har visat att det finns brister i tillsynen av finansmarknaderna som bör åtgärdas. Att vi nu påbörjar arbetet med själva tillsynen är därför välkommet.

Det svenska ordförandeskapet kommer att ge hög prioritet åt att nå en överenskommelse i denna fråga, men det är samtidigt ingen enkel materia att hantera. Jag ser framför mig en besvärlig diskussion om beslutsbefogenheterna, men också hur de olika organen ska ledas och hur ledningarna ska vara sammansatta. Som inkommande ordförande vill jag lyssna till olika ståndpunkter för att på bästa sätt lägga grunden för en konstruktiv kompromiss. Jag kommer också att vara tydlig med att Europeiska rådet i mars slog fast att det var nödvändigt att tillsynsstrukturen förbättras. Jag ser behov av skyndsam hantering av frågan.

Vid mötet kommer vi att följa upp G 20-mötet i London från i våras. Den ekonomiska krisen är en global kris som måste diskuteras i forum som G 20, som omfattar de största ekonomierna i världen. Resultatet av mötet i våras blev utfästelser om omfattande åtgärder inom flera områden. Till det viktigaste hörde att stärka Internationella valutafonden, IMF, att få en förbättrad reglering och övervakning av den globala finansmarknaden samt att få skatteparadis att delta i internationellt informationsutbyte.

IMF:s resurser kommer att tredubblas till 750 miljarder dollar, varav EU kommer att bidra med 100 miljarder dollar. Nu förs det en diskussion om EU ska göra ytterligare åtaganden. I det här sammanhanget vill jag för nämnden nämna att Sverige under ordförandeskapet kommer att ha

en ledande roll i koordineringen av EU:s positioner. Vi kommer att driva dessa positioner på det kommande G 20-toppmötet i Pittsburgh den 24–25 september.

Fru ordförande! Den finansiella och ekonomiska krisen har drabbat oss alla hårt, men om vi inte gör något för att motverka den globala uppvärmningen står vi inför en mycket värre krissituation. Det är därför av största vikt att vi når en överenskommelse om ett nytt internationellt avtal i Köpenhamn i december.

Klimatfrågan kommer att ha högsta prioritet under Sveriges ordförandeskap. De internationella förhandlingarna kommer att pågå under hösten parallellt med att vi inom EU diskuterar gemensamma positioner och åtaganden. G 8-mötet i Italien i juli och det så kallade Major Economies Forum, ett forum som inrättats av USA, blir viktiga stationer på vägen.

Inför det svenska ordförandeskapet är det av vikt att försöka säkerställa en tydlig färdriktning. Europeiska rådets slutsatser bör sända ett positivt och konstruktivt budskap till övriga parter inför de fortsatta förhandlingarna och samtidigt bjuda in till fortsatt diskussion. Det är för mig tydligt att i-ländernas position måste vara trovärdig för att skapa en god grund för överenskommelse med u-länderna om finansiering av både utsläppsminskningar och anpassning. Det är tyvärr de fattigaste länderna som kommer att drabbas hårdast av klimatförändringarna samtidigt som de har minst resurser att skydda sig mot dem.

En viktig utgångspunkt är därför att bekräfta utvecklingsländernas rätt till utveckling, detta inom ramarna för en internationell överenskommelse som måste ha som huvudmål att få ned de globala utsläppen. EU:s mandat kommer att behöva vara flexibelt så att EU kan visa beredskap att utifrån sitt mandat hitta kompromisser med andra parter.

Jag är angelägen om att Europeiska rådet skickar en signal till omvärlden att EU står fast vid sitt bud på 30 procents minskning vid en internationell överenskommelse och uppmanar andra industriländer att göra jämförbara åtaganden. Vidare måste vi ta ett steg framåt för att utveckla EU:s position i finansieringsfrågorna. Detta kan bli en svår diskussion eftersom medlemsländerna ser olika på hur finansieringsbördan ska fördelas internt inom EU och dessutom när i tiden vi ska bestämma fördelningen.

För min del är det viktigt att säkerställa att EU-diskussionen i höst inte blockeras av finansieringsfrågan. Vi behöver i stället koncentrera oss på att driva de internationella förhandlingarna framåt.

Det utkast till slutsatser som föreligger inför mötet innehåller dessa element, men jag räknar med förhandlingar kring frågan om EU:s interna fördelning av kostnaderna, minskningen av koldioxidutsläppen och utvecklingsländernas anpassning till klimatförändringarna.

Fru ordförande! Även de institutionella frågorna kommer att ägnas stor uppmärksamhet på detta toppmöte. I dessa tider av oro är det angeläget att vi snabbt utser en ny kommissionsordförande som kan leda en stark kommission inför de många utmaningar som väntar unionen under hösten. Det gäller inte minst klimatförhandlingarna och arbetet med den ekonomiska krisen. Det är därför min förhoppning att mötet på ett tydligt och kraftfullt sätt kommer att enas om en ordförande för den nya kommissionen, som ska tillträda i höst. Jag noterar att den nuvarande kom-

missionsordföranden, José Manuel Barroso, har tillfrågats av det tjeckiska ordförandeskapet om han är beredd att fortsätta ytterligare en mandatperiod. Barroso har bekräftat att han står till förfogande. Omständigheterna kring utnämningsfrågor är sådana att vi har kommit överens om, och så är brukligt, att avhandla dem i en sluten form efter detta öppna samråd.

Fru ordförande! Efter den negativa utgången i den irländska folkomröstningen om Lissabonfördraget i juni 2005 beslutade Europeiska rådet förra året om ett paket av försäkringar och uttalanden som ett svar på den oro som folkomröstningen gav uttryck för. Det är innehållet i detta paket av åtgärder som vi ska nå enighet om på toppmötet.

Det handlar om tre så kallade rättsliga garantier. I korthet förväntar vi att rådet slår fast att EU:s befogenheter på skatteområdet inte utökas genom Lissabonfördraget, att den irländska neutraliteten inte påverkas och att stadgan om grundläggande rättigheter samt EU:s nya befogenheter i rättsliga och inrikes frågor inte påverkar Irlands självständiga rätt att bestämma över sin grundlag. I samtliga dessa fall handlar det alltså om att bekräfta innehållet i Lissabonfördraget, inte om att göra tillägg till det i sak.

De uttalanden vi förväntar oss ligger, enligt vår bedömning, inom ramen för det Lissabonfördrag som vi har kommit överens om och som riksdagen har godkänt.

För Irlands del är det av stor vikt att få dessa sakförhållanden klarlagda för att man på ett bättre sätt ska kunna förklara innebörden av fördraget vid en ny folkomröstning. För att undvika oklarheter vill man från irländsk sida att dessa uttalanden ges en rättslig form. Hur detta önskemål närmare ska återspeglas kommer att klargöras under toppmötet. Vi kan dock anta att Irland vill att uttalandena förs in under fördraget i rättslig mening vid ett senare tillfälle.

Förutom de så kallade rättsliga garantierna vill Irland uppnå en gemensam förklaring om arbetstagares rättigheter och sociala frågor. Även det var en central fråga i den irländska debatten inför folkomröstningen förra året. Det vi nu ser i utkastet till deklaration är avskrifter av enskilda artiklar i Lissabonfördraget. Jag kan inte se några egentliga nyheter i det textutkast som finns. Förklaringen kan sägas understryka att EU inte enbart är en union för ekonomiska frågor utan också har en social sida. Det är sedan länge väl etablerat i EU-fördragen.

Slutligen kommer Irland att göra en ensidig förklaring om neutralitet.

I anslutning till de institutionella frågorna vid toppmötet kan det bli aktuellt att bekräfta ställningstagandet vid Europeiska rådets möte i december 2008 om de så kallade extra platserna i Europaparlamentet.

Fru ordförande! Vid sidan av dessa tre stora frågor – den ekonomiska krisen, klimatfrågan och fördragsfrågan – kommer Europeiska rådet också att uppmärksamma EU:s Östersjöstrategi, detta med förhoppningen att den ska kunna antas under svenskt ordförandeskap. Samtidigt uppmanas kommissionen att utarbeta en strategi för Donauregionen, vilket är värt att särskilt notera. Det är ett glädjande uttryck för att vårt Östersjöinitiativ, precis som avsikten var, redan har inspirerat andra regioner att fördjupa sitt samarbete.

Utkastet till slutsatser innehåller vidare ett avsnitt om samarbetet på migrationsområdet. Jag förväntar mig ingen längre diskussion om dessa

frågor. Det är dock viktigt att under det svenska ordförandeskapet ha beredskap att hantera migrationsströmmarna över Medelhavet med åtgärder som inte bara inbegriper EU:s medlemsstater utan också ursprungs- och transitländer på den afrikanska kontinenten. Det kommer att ske bland annat inom ramen för EU:s globala ansats för migration och i nära samarbete med UNHCR för att försöka hitta både långsiktiga och kortsiktiga lösningar i enlighet med internationell rätt.

Utrikesministrarna kommer att diskutera läget i Afghanistan, Pakistan och Mellanöstern samt europeisk säkerhet.

Vi står inför ett viktigt toppmöte med en gedigen dagordning bestående av en rad angelägna och samtidigt svåra frågor.

Kort därefter håller vårt land under sex månader i ordförandeklubban för världens största integrerade ekonomi med nära 500 miljoner invånare. Vi tar oss an uppgiften med en vilja att konstruktivt driva EU:s viktiga arbete framåt. Vi vet att den tid av kris som världen befinner sig i gör att framgång inte kommer att vara lätt och att inga framsteg är givna. En fortsatt krisbekämpning för stabilitet på finansmarknaderna och återhämtning på arbetsmarknaden kommer att vara en viktig utgångspunkt för det arbete vi har framför oss.

Samtidigt får vi inte blunda för att även andra utmaningar måste hanteras. Den globala uppvärmningen avvaktar inte den ekonomiska krisen utan fortsätter i allt snabbare takt. Den ekonomiska nedgången får därför aldrig bli en ursäkt för att inte hantera klimathotet. Tvärtom är det av vikt att uppmärksamma alla de win-win-lösningar såsom energieffektivisering och andra insatser som både är klimatsmarta och resurssnåla.

Vår förhoppning är att vi ska lyckas driva ett ordförandeskap där viktiga grundstenar läggs för ett EU som tar sin utgångspunkt hos medborgarna, tar sig an utmaningarna och blickar framåt.

Sverige står inför en spännande men också krävande ordförandeskapsperiod. Vi är redo att anta den utmaningen.

Härmed är jag redo att ta del av EU-nämndens synpunkter och svara på eventuella frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag ska nämna, särskilt för er som följer detta utifrån, att Lissabonfördraget har behandlats i riksdagen vid många tillfällen, framför allt när vi antog fördraget i kammaren. Det gjorde vi den 20 november förra året med fem sjättedels majoritet. Den svenska behandlingen är alltså gjord.

Vi går nu in på fråge- och synpunktsomgången. Jag kommer att ge ordet till partierna i storleksordning i mån av tid. Ju kortare frågor och synpunkter man har desto fler kommer att få möjlighet att komma med sådana.

Jag utgår från att frågorna ställs till statsministern. Om det är någon annan som avses, till exempel EU-ministern eller kabinetssekreteraren, är det tacksamt om det framgår i frågan. Naturligtvis kan statsministern fördela ordet på det sätt han vill.

Vi börjar med Socialdemokraterna som företräds av vice ordförande Susanne Eberstein.

Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Tack för redogörelsen, statsministern!

Statsministern vill att vi senare i hemlighet ska diskutera frågan om ny ordförande för kommissionen. Därför vill jag redan nu säga att vi socialdemokrater kommer att säga nej till ett villkorslöst ja till Barroso.

Vi tycker, precis som Tyskland och Frankrike, att det inte finns någon anledning att hasta och ge Barroso helt fria händer de kommande åren. Vi socialdemokrater vill först se ett heltäckande program. Vad tänker Barroso göra de kommande fem åren? Vad tänker han göra för jobben, klimatet och löntagarnas rättigheter? Vi har inte fått några besked, och innan vi har fått något besked kommer vi inte att ge vårt stöd.

Vi förstår inte varför regeringen vill rusa i väg och ge Barroso helt fria händer. Är det möjligt att det handlar om arbetsro för regeringen under de närmaste sex månaderna? Det tycker vi inte räcker som skäl. Vi har länge efterlyst besked från Barroso om hur löntagarnas rättigheter ska tryggas. Vi har inte fått nöjaktiga svar på det. Vi kommer alltså att anmäla avvikande mening i den delen.

Jag vill också tala om den ekonomiska krisen. Det är ju den som kommer att överskugga det här mötet, precis som kommande möten under det svenska ordförandeskapet.

Krisen fördjupas. Människor får det mycket sämre hela tiden. Vad förväntar sig statsministern ska hända på Europeiska rådet? Man har tidigare talat om gemensamma satsningar av olika slag för att hejda arbetslösheten. Har de gemensamma insatserna fallit bort? Planerar statsministern att göra några inlägg i den frågan?

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Nästa fråga går till Moderaterna, och den ställer jag själv.

Det är flera frågor där vi har ett brett stöd i Sveriges riksdag, vilket är angeläget även inför ordförandeskapet. Jag tar min utgångspunkt i den ekonomiska krisen där det inte bara är viktigt att EU agerar utan också *hur*. Som statsministern sade är det mycket svenskt ansvar framöver med att lösa den akuta krisen och med att bereda marken för nya jobb och bättre konkurrenskraft i framtiden.

Mot den bakgrunden är jag tacksam för statsministerns besked om bättre översyn av finansmarknaderna och ambitionen att finna en lösning som kan passa både de länder som redan är med i eurozonen och oss andra som tyvärr inte är det än. Jag skulle gärna se att Sverige deltog, men den frågan löser vi ju inte nu. Det är alltså 27 länder som måste funka tillsammans. Den ambitionen låter mycket bra, liksom att krisen inte får hindra oss att lösa klimatfrågan. Tvärtom kan klimatsmarta lösningar skapa nya jobb.

I de papper som vi hittills har fått utdelade saknar jag den ambition som statsministern framförde. Jag delar statsministerns inställning till frihandel. Det gör hela Sveriges hela riksdag. Vi vet att Sverige inte skulle vara rikt utan frihandel. Det är väldigt viktigt att i det här ekonomiska läget hålla EU öppet. Därför vill jag fråga hur möjligheterna är att få gehör på toppmötet för den svenska linjen.

Jag saknar frihandelsvänliga skrivningar hittills i de förslag som vi har fått. Vi vet att det tyvärr har varit en debatt och funnits initiativ från vissa regeringar att snarare stänga om sig för att möta krisen. Det vore ju mycket olyckligt.

Vi tar en fråga till. Den kommer från Centerpartiet, som företräds av Staffan Danielsson.

Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru ordförande! Det lät som om kommissionen och dess ordförande anger agendan för EU. Min världsbild är att det är de 27 länderna genom europeiska ministerråd, Europaparlamentet och annat som gör det och att kommissionen arbetar på det mandatet.

Det är en viktig post att leda kommissionen. Barroso har lett den i fem år och vad jag förstår förtjänstfullt och med stark förankring. Det vore intressant om statsministern i det här öppna samrådet kunde utveckla varför Tjeckien valde att tillfråga honom.

Jag har också en fråga om det som statsministern var inne på, nämligen den stora utmaningen för Sverige under ordförandeskapsperioden, de två kriserna – den ekonomiska krisen och klimatkrisen. De är ju delvis sammanlänkade. Kan statsministern berätta något djupare om hur han uppfattar avvägningen?

Japan har kommit med signaler på klimatsidan som inte är så djärva utan alltför försiktiga. Vi vet att det finns en tveksamhet bland EU-länderna med anledning av den ekonomiska krisen. Hur bedömer statsministern läget inför ordförandeskapet när det gäller att få genomslag för ett offensivt agerande från Sverige i de kommande klimatförhandlingarna med slutförhandlingar i Köpenhamn?

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Det är svårt att dra gränsen mellan det som händer på toppmötet de närmaste dagarna och det som händer under resten av året. Jag vill vädja till statsministern och oss andra att försöka hålla oss till toppmötet.

Statsministern kan säkert dra den gränsen alldeles utmärkt.

Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Det får vi se.

Först vill jag påpeka att det inte är någon nyordning att personfrågor diskuteras under slutna sammanträden. Detta nämner jag för att det inte ska framstå som något som vi har hittat på. Det är en ordning som försöker respektera att man ska kunna prata öppet om namn även i ett läge då det inte är avgjort hur det ska gå.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag skulle ha påpekat det innan jag gav ordet till statsministern. Så gjorde även tidigare socialdemokratiska regeringar i liknande fall.

Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Jag tycker att vi ska vara försiktiga med att framställa det som något slags hemlighetsmakeri.

Vi har flera institutioner inom EU-systemet. Det är Europeiska rådet och ministerråden som är regeringarnas representanter. Vi har Europaparlamentet som svenska folket har valt 18 svenska representanter till. Vi har en domstol som har en mycket tydlig roll, och vi har en kommission. Det är inte alltid översättningsbart till svenska förhållanden. Tanken är

att dessa institutioner ska ha en maktbalans sig emellan som man försöker vara aktsam med att utveckla över tid.

Jag vill bara påpeka att en hel del av det vi ser just nu är ett försök att rucka på balansen mellan dessa institutioner. Det görs mycket tydligt på ett sätt som entydigt för makt från kommissionen till regeringarna i Europa, och kanske allra tydligast till de större medlemsländerna. Jag tycker inte att Sverige ska bidra till att medverka till att rucka på balansen mellan dessa institutioner.

Min erfarenhet är – det hänvisar vi ofta till – att kommissionen är en god vän till små och medelstora länder och står väldigt ofta upp för de intressen som de små och medelstora länderna står för. Vi tycker att EU-samarbetet är som allra bäst när det är balanserat och just är ett samarbete mellan 27 länder och inte styrt av några få större medlemsländer.

Jag tänker fortsätta att försvara den principen. Jag tycker inte att EU-nämnden ska underskatta vad som är de bakomliggande syftena med det som just nu händer i Europa.

Alltför mycket rop på långa program som dessutom ska utformas i enlighet med vad som ofta är nationell politik är just ett exempel på hur man ställer krav som ruckar på den institutionella balansen inom EU.

Vi tycker nog inte att frågan om den ekonomiska krisen har fallit bort. Våren har ägnats åt ett särskilt toppmöte om sysselsättningsfrågor. Ekonomisk krishantering har varit en huvudfråga under två på varandra följande ordförandeskap. Vi förutser det också under det svenska. Det finns under flera punkter hänvisningar till detta här och nu.

Vi kommer att se ett skifte, som jag också indikerade i dagens partiledardebatt. I ett läge där uthålligheten i de offentliga finanserna ifrågasätts på många håll i Europa finns inte samma utrymme för stora och breda stimulanspaket. Tvärtom indikerar flera länder nu att de tar fram sparpaket som är mycket tuffa för deras befolkningar.

Det är givet att vi behöver återföra en bättre balans i det som sker i den offentliga ekonomin. Det hindrar inte att mycket av det som har gjorts och kommit ut i den europeiska ekonomin nu balanserar en del av detta svåra ekonomiska krisförlopp. I Sverige är ett typexempel på detta en omfattande utbyggnad av arbetsmarknadspolitiken, stora offentliga investeringar i infrastruktur och forskning, en tydlig arbetslinje som gör det mer lönsamt att arbeta – för att nämna några delar i det svenska paketet.

Jag hade gärna sett ännu fler frihandelsvänliga skrivningar, men jag tycker ändå att det görs markeringar som är viktiga även på detta område i ett Europa där det ofta är omdiskuterat.

Det ropas mycket på protektionism och protektionistiskt tänkande. Även där, vill jag påpeka, är rollfördelningen ofta den att enskilda länder försöker trycka på kommissionen att överge statsstödsregler som kommissionen vakar över, oftast till fördel för små och medelstora öppna ekonomier som tror på frihandel. Det är alltså viktigt att se hur balansakten ser ut i Europa och vilken kraft som agerar för vilken sida.

Att Jan Fischer, Tjeckiens nye premiärminister, ställde frågan till Barroso var baserat på att han uppfattade att det fanns ett stöd för Barroso och ingen annan var namngiven. Vi får återkomma till det.

När det gäller klimatinsatserna har jag vid flera tillfällen för nämnden påpekat att jag är mycket glad över att vi har de europeiska besluten om

2008/09:39

17 juni

20-procentsnivåminskningen och om CO₂-utsläppen, att gå upp till 30 procent, på plats. Vi har bördefördelat det första, 20-procentsmålet. Vi svarar på hur-frågan. Vi använder utsläppshandel och nationella styrmedel för att uppnå målet.

I övrigt i världen har vi sett en förskjutning i rätt riktning från Australien. Det har indikerats signaler om en amerikansk omsvängning som vi dock menar inte ligger i nivå med den europeiska insatsen. Jag håller helt med Staffan Danielsson om att motsvarande kan sägas om Japans mycket blygsamma besked om utsläppsreduktioner som kom häromdagen.

Detta visar att det här inte är det globala svar som världen behöver. Det är alldeles för många som inte anstränger sig tillräckligt mycket, och av industrialiserade länder görs det på ett sådant sätt att det dessutom kommer att leda till att utvecklingsländer med snabbt växande utsläpp ursäktar sig med att inte behöva göra ytterligare ansträngningar. Då får vi inte det globala svar som vi behöver.

Europa ligger i framkant och har framför allt kommit längst med att också svara på hur-frågan. Under hösten kommer det att vara en utmaning att hålla ihop i EU eftersom vi har mycket spänningar inom EU. Det är därför jag särskilt kopplat frågor till finansieringsfrågan.

Det är min förhoppning att vi, som sagt, får fram skrivningar som grundar det fortsatta arbetet under hösten. I denna nämnd och i andra sammanhang kommer vi att få återkomma till våra ansträngningar för att till slut få ihop detta på ett sätt som ger det globala svar världen behöver.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för det! Vi går vidare på talarlistan. Ordet går närmast till Folkpartiet.

Anf. 12 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Fru ordförande! Jag vill fortsätta att tala om klimatfrågan eftersom Sveriges viktigaste roll som EU-ordförandeland just är att se till att det blir ett ambitiöst och bindande klimatavtal i Köpenhamn där alla viktiga aktörer och parter ingår.

Förra veckan var det ju ett möte i Bonn om klimatet. Då visade det sig att det finns mycket olika ambitioner bland världens länder när det gäller att minska sina utsläpp. Det samlade budet från i-länderna var betydligt lägre än vad forskarna säger krävs. Detta är verkligen alarmrande och något som Europeiska rådet med kraft måste markera som otillfredsställande.

I juli kommer G 8-länderna att träffas. Då sitter USA, Japan, Kanada och Ryssland vid bordet men också de stora EU-länderna Frankrike, Italien, Tyskland och Storbritannien. Om jag inte missuppfattat det kommer Sverige som ordförandeland att få medverka där.

I slutsatserna till toppmötet står det att Europeiska rådet ser fram emot ett positivt bidrag från G 8-mötet. Jag hade gärna sett en starkare skrivning där det tydligare fordrats ett ansvarstagande från i-länderna. Därför vill jag fråga statsministern om han anser att han har tillräckligt stöd, det stöd som krävs, från Europeiska rådet för att sätta press på de andra G 8-länderna eller om Sverige behöver göra någon typ av inlägg och använda sig av toppmötet för att ytterligare kunna flytta fram EU:s positioner.

Jag skulle också vilja fråga om vi på G 8-mötet kan räkna med en samlad strategi från Sverige och de övriga europeiska länderna för att påverka de andra G 8-länderna att ta på sig ett större ansvar.

2008/09:39

17 juni

Anf. 13 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru ordförande! Jag vill tacka statsministern för föredragningen.

Min fråga gäller finanskrisen i ett globalt perspektiv. Jag menar att man kan ifrågasätta om våra banker och finansinstitut har förutsättningar att värdera garantier och säkerheter vid hypersnabba engagemang i globala krediter och investeringar, bland annat i så kallade paketerade erbjudanden.

Man kan alltså ifrågasätta om finansmarknaderna fungerar globalt. EU är en viktig global aktör i sammanhanget. Min fråga är: Vad kan och bör EU göra för att säkra den finansiella sektorn i framtiden? Då räcker det inte med regleringar inom EU, utan i det här fallet handlar det om de ekonomiska polerna globalt.

Anf. 14 JACOB JOHNSON (v):

Fru ordförande! Det är många viktiga frågor som behandlas, men jag får begränsa mig till några och hänvisa till tidigare ställningstaganden från Vänsterpartiet i övriga frågor.

Jag tänker lite grann ta upp de viktiga frågorna om ekonomin, om den ekonomiska situationen. I slutsatserna hänvisas det bland annat till viktiga framsteg. Man kan undra vilka dessa är. Som vanligt inbjuds rådet att uttala vill jag nästan säga besvärjelser över stabilitetspakten trots att knappast något av EU-länderna i dagsläget följer den.

Vore det inte, statsministern, bättre med en mer realistisk inställning i frågan? Till exempel kunde statsministern lyssna på IMF, som för någon dag sedan var i Sverige och tyckte att vårt utgiftstak var inaktuellt i dagens situation, eller på Konjunkturinstitutet som i dag efterlyser nya statliga satsningar på nivån 45 miljarder.

Jag skulle också gärna vilja höra statsministerns tolkning av skrivningen i slutsatserna om att förbättra det fiskala ramverket. Är det en insikt som nu trots allt sprider sig att det är viktigt med en skattefinansierad offentlig sektor i EU och att skatter bör tas ut efter bärkraft?

När det gäller Irlands garantier sägs i det dokument som vi i går fick tillgång till bland annat att statsministern och övriga regeringschefer ska besluta att ingenting i Lissabonfördraget påverkar Irlands grundlag, till exempel vad gäller abortlagstiftningen.

Där har vi i Vänsterpartiet en annan åsikt. Vi ger inte vårt stöd om statsministern deltar i ett sådant beslut. Vi anser nämligen att det faktum att stadgan om de mänskliga rättigheterna nu ingår i Lissabonfördraget och att det också innefattar kvinnors mänskliga rättigheter, till exempel kvinnors rätt att själva bestämma om de vill få en abort utförd, gör att denna referens i den föreslagna texten bör utgå.

Avslutningsvis: När statsministern pratar om att ordförandeskapet ska bli ett ordförandeskap för hela Sverige stöder jag statsministern. Jag hoppas att ordförandeskapet kan präglas av största möjliga öppenhet.

Anf. 15 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Jag vill tacka statsministern för en bra föredragning. Dock har vi i Miljöpartiet avvikande mening på några punkter.

Framför allt gäller det skrivningar i klimatavsnittet som tidigare talare också tagit upp. Det gäller då att ambitionerna inte tycks gå längre utan blir kvar som de är. Ska EU ha ledartröjan måste vi ta nya initiativ, inte minst för att påverka andra i-länder, och också sträcka ut en hand till u-länder som behöver hjälp i finansieringsfrågan. Därför skulle vi vilja se betydligt tydligare skrivningar på de punkterna.

I slutsatserna finns det ett avsnitt om illegal immigration. Det avsnittet kan vi absolut inte ställa oss bakom. Det är skrivningar som innebär stängda dörrar till EU och att det blir svårare för flyktingar att ta sig till EU-länderna.

När det gäller frågan om Irlands rättsliga garantier vill jag säga att det inte är några rättsliga garantier, utan det är bara en uppräkningslista av det som står i Lissabonfördraget. Man måste ha klart för sig att det inte är de rättsliga garantier som man pratade om på EU-toppmötet i december. Det har skett en förskjutning där.

När det gäller EU-kommissionens ordförande stöder vi gröna inte Barroso som kommissionsordförande. Framför allt har vi svårigheter med att det nu ska vara så bråttom. Dessutom har vi fått signaler från EU-parlamentet om att man kanske vill invänta det hela. Jag tror att det vore olyckligt att som det första man gör som ordförandeland ha en strid med EU-parlamentet. Vi anmäler alltså avvikande mening när det gäller att nu utse Barroso. Vi vill se en annan kandidat.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat. Ordet går nu till statsministern.

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! När det gäller mötena efter Europeiska rådets möte är det riktigt att G 8 ska samlas den 6–8 juli under italienskt ordförandeskap och i anslutning till det blir det ett så kallat Major Economies Forum. Tanken med det har varit att den tidigare amerikanska administrationen ville samla världens största utsläppsländer för att med dessa på plats diskutera hur man gemensamt ska möta klimatfrågan.

Jag tror att fördelningen mellan dessa möten kommer att vara att klimatfrågan mer går mot Major Economies Forum och mindre mot G 8-mötet. Det kan möjligen vara en poäng, givet att flera av de stora utsläppsländerna är närvarande under Major Economies Forum.

Precis som Karin Granbom Ellison sade kommer Sverige i egenskap av EU-ordförandeland att vara närvarande.

Det är då min bestämda uppfattning att världens samlade svar är otillräckligt i förhållande till det som FN:s klimatpanel har angivit som utgångspunkt. Där nämnde man som ett intermediärt mål, fram till 2020, en reduktionsambition på 25–40 procent som nödvändig. År 2050 borde det handla om 80-procentiga reduktioner eller till och med om att de stora industriländerna då är helt klimatneutrala.

I politiken är det ofta så att ju längre in i framtiden ett årtal ligger, desto högre ambitioner är världens politiker villiga att uttala. Det svåra har varit att få på plats det som ska ske till 2020. Det är nämligen likty-

dig med att åka hem och börja jobbet direkt. Därför är det viktigt att komma ihåg att det är vad EU har gjort. Vi har talat om 20 procent som går upp till 30 procent – inom intervallet – fram till 2020. Dessutom har vi åtgärder kopplade till detta. Det tycker jag grundar för att vi kan ställa krav på andra. Vi har visat att vi är beredda att göra den insats som man har talat om.

För att lägga till det uppenbara: Sverige har ensidigt och mer än vad som åläggs oss från alliansregeringens sida uttryckt att vi dessutom avser att gå fram med ett 40-procentsmål, precis i borte änden av det intervall som har angivits.

Exakt hur förutsättningarna kommer att vara för att föra fram dessa initiativ vet jag inte i dagsläget. Det kommer åtminstone att vara min uppfattning att just kravet på ytterligare åtaganden bör framföras från det som ibland kallas för Annex 1-länderna, industriländerna – givet att vi vet att det sedan kopplar till de stora utsläppsländerna, utvecklingsländerna.

När det gäller Kristdemokraternas fråga kan jag säga att det också är vår uppfattning. Vi har sett att det finansiella systemet har blivit mer globalt, mer känsligt, därför att man jobbar med sammansatta produkter som också blir gränsöverskridande. Det har varit en del av problemet. En del av spridningen av den amerikanska bolånemarknadens dåliga krediter var ju att de kom in i så kallade strukturerade produkter som spreds över världen. Det har gjort att det varit osäkert vem som har dåliga krediter eller inte.

Hur möter man då detta? Ja, vi har fått prata mycket om svenska erfarenheter av att ha en större transparens, genomskinlighet, hos finansiella institutioner. Där vill jag säga att det ofta är en ryggmärgsreaktion från banker och finansiella institutioner mot den typen av tänkande. Banker ska vara hemliga lådor där man inte vet vad som sker efter tre. Men vår erfarenhet är att det nog är rätt bra att veta en del om det. Bankerna är nämligen så pass systemkopplade i vår samhällsekonomi att det som går överstyr i en bank inte begränsas till banken, utan det får följdverkningar i hela samhällsekonomi. Eftersom det ofta medför att man gör anspråk på skattepengar och på andra samhällsåtaganden tycker vi att vi har större rätt att ställa tydligare krav på genomskinlighet, transparens. Det är det ena.

Det andra – det är den diskussion jag hänvisade till under hösten – är att det måste göras på en mycket professionell grund i finansiell tillsyn av dem som har ett särskilt ansvar för att vaka över finansiella institutioner. Detta med att förstärka den finansiella stabiliteten genom att bygga ut finanstillsynen var ju en del av vår egen 90-talserfarenhet. Nu kan vi konstatera att det behöver ske också gränsöverskridande. Det finns länder som håller emot detta, men tanken är alltså att man ska ha en gränsöverskridande finansiell tillsyn.

Båda åtgärderna skulle så att säga åtgärda en del av det här problemet. Vi skulle tydligare kunna hitta de dåliga krediterna, och vi skulle kunna stoppa en vidarespridning av dåliga krediter.

Samtidigt ska vi vara klara över en sak, nämligen att det finns en väldigt drivkraft för att hitta på nya finansiella produkter. Där har en stor innovationskunnighet uppvisats. Bakom detta finns naturligtvis också drivkraften att tjäna mycket pengar. Det har även gjort att vi har diskute-

rat bonusutformning och vad vi egentligen förstärker i den finansiella sektorn. Det är någonting som vi från statsmakternas sida har anledning att titta på och som den europeiska diskussionen nu handlar om – allt för att försöka dämpa felaktigt, farligt, risktagande även på en mer individuell basis.

Om detta ger alla de svar vi behöver ska vi vara ödmjuka nog att säga att vi inte vet. Men jag tror att det är viktiga och riktiga steg på vägen när det gäller att åtgärda en del av de problem som vi har sett.

När det gäller att det är dags att överge stabilitetspakten tycker inte regeringen det. Det är den ordningsvakt vi har, och den tillkom mycket för att skapa bättre ordning i de offentliga finanserna i ett läge där Europa var högt skuldsatt. Den har fungerat väl för att hjälpa till att ta ned skuldnivåerna i Europa. Man har varit nogsam med att den fortsatt gäller, även om man i utvecklingen av den har givit rätt att avvika enskilda år, kopplat också till vilken typ av finanspolitiska stimulanser som regeringarna nu har satt samman. Men ett skäl till att vi talar om att vi nu kommer att kräva exitstrategier har just att göra med denna stabilitetspakt.

Skulle idén med frågan vara att det är bra att få vara ansvarslös vill jag rekommendera att man inte tycker så. Vi har nämligen lärt oss en sak med våra integrerade öppna ekonomier, och det är att underskott i ett land också blir nästa lands problem, det vill säga det är inte isolerat till ett land om man tappar greppet om sina offentliga finanser.

Jag behöver inte berätta om allt som nu sker på Island och i Lettland, men det får kopplingar även till grannländer och till andra ekonomier. Vi är så pass sammanflätade i dag att vi måste ställa ömsesidiga krav på att vi ska ha ordning i våra offentliga finanser. Det är bland annat tanken med stabilitetspakten, delvis naturligtvis för att lägga grund för euron, men den gäller faktiskt alla EU:s medlemsländer.

En invändning vi har mot nu alltför omfattande krav på ytterligare stimulanser är att det är ett läge där de flesta – jag tror att det är 23 eller 24 länder av EU:s 27 medlemsländer – ligger under tillåtna nivåer när det gäller budgetunderskott. Att då kräva nya, ytterligare, ofinansierade stimulanser är naturligtvis att spåda på de underskotten. Och – det bör noteras – när ekonomer föreslår det föreslår de ofta att det något år senare ska följas av åtstramningspaket på ungefär samma volymer.

Jag vet inte om Vänsterpartiet hade tänkt följa KI även när det gäller den rekommendationen. Jag tror att det är en liten politisk realism i att tro att man kan genomföra 45–50 miljarders åtstramningspaket utan att det skulle ske till rätt omfattande demokratiska reaktioner, nästan oavsett i vilket land det genomförs.

När det gäller den skrivning som det hänvisas till uppfattar jag det som att det är en skrivning som handlar om skatteparadis och inte något annat. Vi får återkomma till det annars.

När det gäller diskussionerna om rättsliga garantier på Irland uppfattar vi det, som sagt, som paragrafer hämtade ur Lissabonfördraget eller som att man säkerställer fortsatt nationell suveränitet. Det blir lite märkligt när Vänsterpartiet ifrågasätter det med kopplingar till lagstiftningen på Irland. Det blir som att säga att vi förvisso inte vill ha EU men vi ska ha en EU-politik för abortlagstiftningen, som då ska vara gemensam.

Vår linje har snarare varit att här hävda nationell suveränitet, vår rätt att få utforma vår abortlagstiftning, och respekt för att andra länder har sina regelverk.

Nu uppfattade jag inte riktigt vad Ulf Holm frågade. Möjligen lärde han mig bara kloka saker, som mest var ämnade för mig att lyssna till. Annars får jag återkomma.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Ska vi fråga om Vänsterpartiet och Miljöpartiet fick svar på sina frågor?

Jacob Johnson skakade lite på huvudet när statsministern frågade. Var det någonting som Jacob Johnson känner att han inte fick framfört?

Anf. 19 JACOB JOHNSON (v):

Jag återkommer i nästa inlägg, om det är möjligt.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Det går bra. Är det något Ulf Holm vill förtydliga nu?

Anf. 21 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Det var mest skrivningar om klimat och illegal immigration. Förväntas det att de förändras under mötet? Jag skulle vilja se bättre skrivningar när det gäller de avsnitten, som statsministern säkert förstår – han förstår säkert också i vilken riktning. Förväntas det några förändringar där, och kommer statsministern att göra inlägg? Det var den frågan jag kanske borde ha varit tydlig med.

Anf. 22 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Ja, det kan absolut komma upp krav av det slaget, på migrationssidan förmodligen i en riktning som vi inte skulle välkomna, om jag får uttrycka det så. Det är ofta vår roll, att vi håller emot en alltför kontrollerande syn på migration som framför allt finns företrädd i södra Europa. Det kommer att vara intressant att upprätthålla den balansen när vi ska sätta samman migrationspakt och Stockholmsprogram och allt det under vårt svenska ordförandeskap.

Det kan alltså komma krav av det slaget, och det gör det ibland, vill jag säga. Huruvida det kommer att leda till förändrade skrivningar kan jag inte säga. Men, som sagt, vi brukar då göra vad vi kan för att hålla emot.

När det gäller klimatsidan tycker vi att det vore bra om vi fick en tydlig grund för att hävda att EU förbereder sig för ett finansiellt åtagande, alltså givet detta med att vi inte bara nämner ansträngningar för att ta ned våra egna CO₂-reduktioner utan att vi också har ett finansieringsansvar gentemot de minst utvecklade delarna av världen för att också på ett kostnadseffektivt och klimatsmart sätt bistå dem.

Det finns länder som har invändningar mot att dessa skrivningar ska bli alltför tydliga eller redan nu ställer krav på att de i så fall ska veta hur den tänkta bördefördelningen mellan medlemsländerna ser ut. Var exakt det landar i form av skrivningar vet jag inte, men här kan komma en del förändringar.

2008/09:39

17 juni

Anf. 23 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru ordförande! Jag utgår från att även statsministern har sett de bilder på ett brinnande Teheran som under den senaste veckan har kommit till oss. Jag utgår också från att regeringen har åsikter om detta, trots att man under de första dygnen inte hade några officiella ståndpunkter, bortsett från utrikesministerns blogg där det som hänt flyktigt kommenterats.

Det iranska presidentvalet och anklagelserna om valfusk har väckt starka protester. Miljontals människor har demonstrerat på gatorna. Hundratal har arresterats. Minst sju rapporteras ha blivit dödade av styrkorna.

I början av veckan träffades utrikesministrarna, och även den reaktionen måste jag bedöma som flyktig och inte speciellt tydlig. Eftersom Mellanöstern står på dagordningen på utrikesministrarnas möte, men också för att jag tycker att det här är en fråga som även statsministern bör ha en åsikt om, undrar jag hur regeringen tänker agera i frågan.

Anf. 24 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Ibland är det inte bara det som finns med på en rådsagenda som är det viktiga, utan det är också det som inte finns med.

Jag tror mig veta att det har funnits ambitioner från vissa länder att inför detta rådsmöte försöka binda upp den kommande budgetöversynen när det gäller den gemensamma jordbrukspolitiken. Därför vill jag gratulera till den svenska positionen, att man har fått bort det från agendan den här gången. Det hade varit förödande om man redan nu hade bundit upp det hela.

Nu är detta en viktig fråga för många länder. Det är dessutom den absolut tyngsta posten i hela EU:s budget. Därför skulle jag vilja uppmana statsministern att under detta rådsmöte – jag vet att det inte bara är det som är den officiella delen; det är många inofficiella samtal som förekommer – och under det kommande ordförandeskapet befästa den svenska positionen, nämligen att vi anser att direktstöden ska fasas ut. Det handlar också om att vi medverkar till på vilket sätt det ska ske, så att vi får en, så att säga, komplett bild.

Anf. 25 STAFFAN DANIELSSON (c):

Jag tycker att jag har fått en bra bild över toppmötet och Sveriges och statsministerns positioner som jag tycker är genomtänkta och bra. Jag vill egentligen bara så här inför ordförandeskapet önska framgång på toppmötet och önska statsministern och Sverige framgång under det kommande halvåret, när Sverige är ordförandeland.

Anf. 26 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Fru ordförande! Jag tackar statsministern för informationen. Jag vill återkomma lite grann till migrationsfrågorna. Det handlar ju både om att förebygga och om att bekämpa illegal immigration.

Jag kan ta upp bekämpandedelen först. Det är viktigt att det sker genom ett gemensamt ansvar och med en rimlig bördefördelning. Det är ju det som de sydliga länderna, där mycket av dessa bekymmer finns, har som argument. Det är viktigt att konstatera att det är i västra Medelhavet som mycket av detta sker.

Jag tycker naturligtvis att det är viktigt att vi har ett humanitärt synsätt på de åtgärder som vi kommer att försöka få EU att arbeta med framöver och att Sverige visar framfötterna i den här frågan.

Om jag då går in på den första frågan, det vill säga att förebygga den illegala immigrationen, undrar jag: Vad kommer Sverige att driva för ståndpunkt där? Hur förebygger vi illegal immigration? Statsministern nämnde att vi naturligtvis ska arbeta med ursprungsländerna och så vidare, men det handlar ju både om sådana som har asylskäl, som flyr från terror och annat, och om ekonomisk invandring och andra saker. Det är därför viktigt att vi arbetar på ett konstruktivt men också humanitärt sätt med de här frågorna.

Min fråga är hur vi gör det mer konkret. Hur driver Sverige dessa frågor i EU?

Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! I det uttalande som gjordes av utrikesministrarna angående Iran sägs bland annat:

The Council expressed serious concern about the violence on the streets and the use of force against peaceful demonstrators. It is essential that the aspirations of the Iranian people are achieved through peaceful means and that freedom of expression is respected.

Här har alltså gjorts tydliga uttalanden från Gaerc, från utrikesministrarnas krets.

Vi noterar att Våktarrådet har sagt att det är dags att räkna om rösterna. Nu handlar inte huvudinvändningen mot Iran om huruvida de räknar rätt eller fel utan om bristande förmåga att hålla isär världslig och religiös makt, vilket är så uppenbart. Dessutom handlar det om att det inte finns grund för att hävda att fri opinionsbildning fungerar i Iran.

Detta sade jag i en kommentar som jag ansåg var välformulerad men som möjligen inte var tillräckligt återgiven i svenska medier. Jag har i alla fall pratat med journalister om detta. Det är viktigt att komma ihåg på vilken grund vi kritiserar Iran, men jag tycker nog, som sagt, att det har framförts både av utrikesministrar och av mig.

När det gäller att faran eventuellt är över i fråga om jordbruksstödet är det riktigt att vi inte styckevis har velat få fram en budgetrelaterad diskussion på ett sätt som vi såg förra gången, utan vi vill kunna göra en genomgång av alla budgetaspekterna, också jordbrukssubventionerna. Det är väl undanröjt på så sätt att det nu inte kommer upp på Europeiska rådet, men det är fortsatt en diskussion i jordbruksrådet, och där vet vi inte riktigt var det landar.

Frågan om rimlig bördefördelning när det gäller migrationen har varit en av våra utgångspunkter. I stället för att bara tänka på fler vakter och ökad kontroll har vi pratat om bland annat bättre legal grund för migration. Ett exempel är den svenska införda arbetskraftsinvandringen, som öppnar andra och bättre dörrar och som ger en legal grund för migration under ordnade former. Vi vill också se ett samarbete med ursprungsländer. Det handlar om att på plats diskutera ett nära samarbete för att asyl- och migrationsprocesser ska fungera bättre. Det gäller också regler för vidarebosättning.

Sedan har det även handlat mycket om kvaliteten i själva asylprocessen. Vi har sett olika utfall i olika delar av Europa när det gäller vilka

som får stanna, givet asylprocesser. Det är bland annat det vi har talat om. Vi vill se en bättre rättssäkerhet och en mer samlad syn på hur man agerar gentemot asylsökande.

Detta kommer inte att vara ett huvudnummer nu, vill jag indikera, utan vi förutser att det möjligen kan komma en kortare diskussion vid det här tillfället. Däremot är det en prioriterad fråga under svenskt ordförandeskap för Tobias Billström och för kommande toppmöte, förmodligen det svenska toppmötet i december.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi gå vidare på talarlistan där jag nu har petat in en socialdemokrat närmast före Holger Gustafsson, så att oppositionen ska få lite utrymme till.

Anf. 29 MONICA GREEN (s):

Fru ordförande! Jag vill återkomma till jobbkrisen, klimatkrisen och den ekonomiska krisen. De här tre kriserna hänger ju ihop.

Statsministern inledde med att läsa upp ambitionerna på de här områdena, och det är oerhört viktigt att vi kommer till rätta med just jobbkrisen. Om vi inte kommer till rätta med jobbkrisen kommer vi inte heller att klara den ekonomiska krisen.

Statsministern sade att det är viktigt att arbetslösheten inte biter sig fast och att vi kan bryta långtidsarbetslösheten. Det är ett intressant påpekande, och det är bra att man har den uppfattningen. Men det är också märkligt eftersom regeringen i sin vårbudget skriver att 30 procent av dem som nu förlorar arbetet i Sverige inte kommer att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Det hade varit bra om man hade haft den politiken även i Sverige och inte bara tänker föra den i resten av Europa. Kan det finnas åtgärder och ambitioner hos de andra EU-länderna som vi kan lära oss av i Sverige för att vi ska komma till rätta med den höga arbetslösheten på 12 procent som vi kommer att få, vilket regeringen skriver i sin vårbudget? Kan vi dra nytta av EU på det sättet?

Vi skulle kunna göra klimatsmarta lösningar, satsa på miljön nu och därmed också se till att människor får arbete. Vi skulle också kunna satsa på aktiva åtgärder. Statsministern hänvisade till de automatiska stabilisatorerna, men de har gått till passiv a-kassa.

Det kan väl ändå inte vara så att Sverige ska få bättre anseende för att vi får högre arbetslöshet, för det är vad det innebär om man räknar in de automatiska stabilisatorerna och kallar det för aktiv politik. Det betyder att ju högre arbetslöshet vi får i Sverige desto mer beröm får statsministern i så fall. Jag kan inte tänka mig att det är sådant beröm som statsministern vill ha.

Jag skulle vilja veta hur statsministern tänker lära av andra länder när det gäller jobbkrisen. Vad kan andra länder lära oss? Vilken ambitionsnivå och ledartröja tänker vi egentligen ta på oss när det gäller att se till att de gröna satsningarna också ger jobb i form av sänkta koldioxidutsläpp och så vidare?

Det är svårt att skilja mellan inrikespolitik och Europapolitik. De flyter delvis ihop, men jag ber statsministern att, när det blir dags, besvara frågan vad gäller just toppmötet och EU-nivån.

Anf. 31 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru ordförande! Jag hoppas att jag ska hålla mig till agendan. Det gäller klimatfrågan. Kristdemokraterna anser som övriga allianspartier att ambitiösa resultat i Köpenhamn är helt nödvändiga.

Vi ser naturligtvis att detta kommer att kosta pengar, både i medlemsländerna och i EU:s budget. Det kommer att kosta pengar i ett ökat stöd till utvecklingsländerna genom bistånd från både medlemsländer och EU:s budget. Omfattningen av de kostnaderna kan vi inte se i dag utan först när målen blir konkreta och verkliga.

Min fråga till statsministern är principiell. Anser statsministern att ökat bistånd till utvecklingsländerna ska vara additionellt i relation till antagna mål för fattigdomsbekämpningen? Åtgärderna som kostar pengar, ska vi satsa dem på utvecklingsländerna utöver den fattigdomsbekämpning som vi redan tidigare har lovat?

Anf. 32 JACOB JOHNSON (v):

Jag tänkte återkomma till finansfrågorna och först säga något om hur man ska se på ansvarslöshet och stabilitetspakten. Nu följs inte stabilitetspakten, och vi har en kraftigt stigande arbetslöshet. Det finns ekonomiska resurser. Då tycker jag att man kan se på den frågan på lite olika sätt.

Jag vill ta upp frågan om tillsynen över finansiella företag. Vi från Vänsterpartiet välkomnar kommissionens meddelande om ökad samverkan, men vi tycker att det är viktigt att gå vidare också med att skärpa regleringen, inte bara tillsynen och en ökad transparens och öppenhet. Vi anser att de regleringarna ska vara minimiregler. Det ska vara möjligt att ha olika ambitioner och högre ambitioner. Jag undrar om statsministern kan kommentera det.

Jag skulle också vilja ha statsministern att kommentera situationen i Lettland, för den är mycket allvarig. Det är ett utslag av överdriven oansvarig kreditgivning från svenska storbanker. Vi kan se hur effekten har blivit nu när arbetslösa tilldelas kolonilotter för att överleva på potatisodling. Hur ser statsministern på utkrävande av ansvar från bankernas sida i denna fråga?

Anf. 33 MAX ANDERSSON (mp):

Tack, statsministern, för en bra föredragning! Vad gäller de så kallade juridiska garantierna, som är ganska få angående Lissabonfördraget, undrar jag om något med fördraget över huvud taget förändras av detta beslut, om det nu antas på toppmötet. Det skulle jag vilja fråga statsministern om.

Den andra frågan gäller EU:s jordbruksstöd som håller på att hetta till just i dagarna och därför kan komma upp på toppmötet, åtminstone i informella former. Det har länge varit en svensk linje att jordbruksstödet ska minskas, att man ska fasa ut det och inte göra något separatavtal om EU:s jordbruksstöd i samband med budgeten. Det är helt enkelt lättare att

få till stånd en överenskommelse om att minska utgifterna för jordbruket om man tar det som en del av budgeten som helhet. Det är alltid lättare att skära ned utgifter om man samtidigt kan bestämma vad pengarna ska gå till.

Jag undrar, och jag hoppas att jag kan få en bekräftelse från statsministern, om Sverige fortfarande står fast vid den linjen och kommer att kämpa för att vi inte ska ha ett separatavtal om jordbruksstödet och för att jordbruksstödet ska fasas ut.

Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Först vill jag säga till Monica Green att EU:s koordinerade svar under hösten och i början av våren var garantiåtgärder och insättarskydd för småsparare. Det var något som vi koordinerade. Samtidigt sades det att det skulle ske aktiva finanspolitiska stimulanser. Man talade om det inom ramen för 1 ½ procent av bnp. Då tänkte man sig att en del av det skulle EU självt stå för. Resten skulle EU:s medlemsländer finansiera över sin budget.

Vi kan konstatera att de aktiva stimulanserna samlat blev ännu större än så. Bland annat Sverige gick vidare, alltså utöver vad som ålades oss. Det kom en särskild proposition som byggde ut de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna; den lades fram för riksdagen precis före jul och innehöll mycket konkreta aktiveringsåtgärder och utbildningsinsatser.

Syftet med automatiska stabilisatorer – så att vi inte beskriver dem felaktigt – är att dämpa efterfrågefallet i ekonomin. Annars hamnar en ekonomi lätt i en nedåtgående spiral. Det blir en avmattning som sedan förstärks av att mycket av efterfrågan försvinner. Då är tanken med automatiska stabilisatorer att de ska hålla uppe efterfrågan i ekonomin.

Varför blev det viktigt att påpeka? Jo, för att de finns utbyggda i Europa men förekommer knappt i USA. En del av diskussionen uppstod när Obama började formulera stödpaket. Argumentet användes även av en del företrädare i Sverige till att säga att i USA gör de mycket som inte görs i Sverige eller i övriga Europa. Då ville vi säga: Snälla ni, de har ju inte den typen av väl utbyggda automatiska stabilisatorer som vi har i Europa.

Det var därför kommissionen och Europasamarbetet valde att hela tiden uttrycka ”inräknat automatiska stabilisatorer”. Det är hela förklaringen, men det har varit separerat från de andra aktiva åtgärderna. Nu har jag redovisat hur den fördelningen såg ut.

När det gäller synen på biståndsrresurser ingår Sverige i den grupp av fem som överträffar FN:s angivna miniminivå om 0,7 procent av bruttonationalinkomsten. Det är alltså väldigt få i världen som presterar detta. Vi ingår dessutom i den ännu mindre och exklusivare gruppen som når enprocentsmålet. Additionalitet är oftast en viktig del av klimatkussionerna. Från utvecklingsländer kräver man att allt ska vara additionellt till tidigare åtaganden. Men då drar man alla över en kam och riktar sig även till länder som inte är i närheten av att prestera de biståndsanslag som de rimligen borde göra inom ramen för de biståndsnivåer som angivits inom FN-samarbetet.

Vi brukar säga till en del av de länder som inte är i närheten av det att de borde förbättra sina biståndsinsatser. Där kanske det är rimligare att tala om additionalitet när det gäller klimatfinansieringen.

Vi återkommer till hur den diskussionen ska se ut. Precis den typen av diskussioner kommer vi att landa i, givet att vi har tänkt oss en finansieringslösning som riktar sig till fattiga delar av världen som med nödvändighet kommer att vara en del av den globala klimatöverenskommelsen. Sedan får vi ha en egen diskussion om hur vi ska se på det ställt i relation till de omfattande biståndsåtaganden som Sverige redan ikläder sig.

När det gäller Lettland har vi utkrävt ansvar på det sättet att vi har utsträckt våra garantisystem för att också kunna täcka verksamheter som finns på plats bland annat i Baltikum men som inte skapat en så kallad ring-fencing, en mur runt nationella åtaganden i Sverige. Det är naturligtvis i akt och mening att skapa en grund för stabilitet och utveckling, bland annat i Baltikum.

Men vi har sagt tydligt till bankerna att vi inte tänker skicka notan för detta till de svenska skattebetalarna. De åtaganden vi ikläder oss kommer vi att ta betalt för. Vi kommer till och med att gå in med ägarkapital för den händelse bankerna har fördjupade problem, vilket gör att de i den delen kommer att få bära ansvaret för eventuella missbedömningar.

Jag tycker samtidigt att vi ska ha med oss en sak från vår egen historia. Det var väl känt långt innan finanskrisen drabbade Europa och världen att det var kraftiga obalanser i den lettiska ekonomin. Minns därför den svenska historien! Har man till att börja med obalanser i den egna ekonomin slår världens kriser mycket hårdare mot den egna ekonomin än mot andras.

Därför har Lettland blivit dubbelt drabbat. Det har blottlagt den allmänna nedgången men också de särskilda problem som fanns i Lettland. Nu pågår samtal och omfattande stödinsatser för att hjälpa Lettland att komma ur den svåra situationen, även om det naturligtvis sist och slutligen är det lettiska folket och den lettiska regeringen som kommer att få utstå svåra umbäranden för att komma ur det.

Förändras fördraget? Nej, det gör det inte.

När det gäller jordbruksstödet är vår uppfattning, som sagt, att det inte ska slutas något separatavtal. Jag förutsätter att detta inte kommer upp på Europeiska rådet, men som jag sade tror jag inte att hela risken är undanröjd. Det kommer säkert upp i jordbruksrådet. Skälet till att vi inte vill se en separatöverenskommelse är att vi minns från förra gången att det var två länder med intresse av att hålla kvar höga subventionsnivåer som slöt en separatöverenskommelse. Den tycker vi har verkat menligt på ambitionen att utveckla och modernisera budgetsammansättningen för Europa.

Anf. 35 MONICA GREEN (s):

Fru ordförande! Jag fick inte svar på min fråga när det gällde åtgärderna, så jag vill höra vad statsministern säger.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Kan jag be Monica Green att vara jättkort. Man är inte alltid nöjd med det statsministern säger. Vi beviljar inte repliker så. Det får bli mycket kort.

Anf. 37 MONICA GREEN (s):

Förut frågade ordföranden om de hade fått svar på frågan.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Nej, när statsministern frågade Ulf Holm vad han sade lät jag Ulf Holm förklara det. Jag ger Monica Green en mycket kort replik.

Anf. 39 MONICA GREEN (s):

Finanspolitiska rådet har påpekat att de åtgärder som regeringen har vidtagit efter krisen, alltså efter det att budgetpropositionen lades fram, är väldigt små i förhållande till andra länder. 0,3 procent av bnp har Finanspolitiska rådet kommit fram till, att jämföra med EU:s rekommendationer om 1,5 procent. Det var efter att budgetpropositionen lades fram.

Det är inte svar på frågan. Det var aktiva åtgärder som behövdes, inte de passiva a-kasseunderstöden. De behövs också, men det är dyrare med arbetslöshet, att folk går hemma, än att man satsar på aktiva jobb. Jag fick inget svar på den frågan.

Anf. 40 BJÖRN HAMILTON (m):

Fru ordförande! Klimatfrågan är både intressant och högaktuell. Den har varit uppe flera gånger. Statsministern har givit, tycker jag, klara besked om vår inställning. Sverige är ledande inom EU, och EU är ledande inom världen. Det ger oss, regeringen och Sverige ett stort ansvar inför de förhandlingar som komma skall.

Det är intressant att man i det förberedande papperet, som vi har fått utsänt till EU-nämnden, talar om de förhandlingar som har skett mellan EU som den ena parten och både Kina och USA som den andra parten. Lösningen ligger naturligtvis mycket i hur man kan få framför allt USA och den nya administrationen att anta en mjukare inställning i de här frågorna.

Det står också i papperet att man har haft överläggningar med Ryssland. Ryssland är ett intressant land utifrån ett lite annorlunda perspektiv. EU och framför allt Centraleuropa är väldigt beroende av Ryssland energimässigt och sätter energisäkerheten lika högt som klimatsäkerheten, ibland ännu lite högre kanske. Det skulle vara intressant att höra statsministerns kommentarer om just den ryska inställningen, naturligtvis vad gäller klimatfrågan men också vad gäller energisäkerhetsfrågorna för Centraleuropa.

Anf. 41 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Irland har ju krävt en deklaration som nu ska diskuteras på det här toppmötet. Även om statsministern förklarar innehållet och egentligen säger att det här redan står med, det vill säga vikten av social utveckling, skydd av arbetstagarnas rättigheter och också vikten av att bekämpa diskriminering, vill jag ändå fråga vilka inlägg som statsministern kommer att göra under just den här punkten på toppmötet.

Jag har två utgångspunkter. För det första gäller det att Irland ska få en bra deklaration så att man kan genomföra en folkomröstning som förhoppningsvis utmynnar i ett ja, så att vi kan få på plats Lissabonfördraget. För det andra gäller det att andra arbetstagare, även här i vårt

land, Sverige, ska kunna känna sig trygga och veta att sociala och fackliga rättigheter ska vara överordnade den fria rörligheten för tjänster.

Statsministern talade inledningsvis om vilja, och nu vill jag fråga statsministern vad han egentligen vill och vad han kommer att göra på det här toppmötet så att vi kan få rättigheterna för en arbetstagare i unionen säkerställda.

2008/09:39

17 juni

Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! När EU, IMF och andra sammanställer åtgärder som är genomförda räknar man inte och ställer man inte upp det på det sätt som Monica Green återger. Det kan vi tvista om, men det är alltså så att budgetåtgärder som är vidtagna räknas in. Vi antog en särskild arbetsmarknadspolitisk proposition. Den finns ju, så att säga. Den innehåller massvis av de åtgärder som nu beskrivs som just inriktas på att bygga ut en aktiv arbetsmarknadspolitik. Monica Green kanske inte känner till den.

Anf. 43 MONICA GREEN (s):

Jo, jag känner till den, men den innehåller till 90 procent pengar som går till a-kassa, och 10 procent utgör pengar till Arbetsförmedlingen att göra aktiv politik på.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Och nu ber jag alla hålla sig till EU och toppmötet.

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Ja, men det blir konstigt att få dessa frågor hela tiden. Detta sammanställs på EU-nivå. Då har man genomlyst hur åtgärderna ser ut. Då sker en sammanläggning av automatiska stabilisatorer och aktiva åtgärder. Och som sagt: Sverige hamnar mycket högt bland dem som ligger allra högst i att ha använt reformutrymme för detta.

Det är klart att om frågan var vad andra gör kan jag säga att vi försöker titta på varandra. En hel del av det som Jan Björklund nämnde i partiledardebatten, som handlar om lärlingssystemsutbyggnad och den typen av mer yrkesförberedande utbildningsalternativ, är möjligen det vi bygger ut nu och behöver komplettera också i Sverige. Det har man även använt mycket i andra länder.

Ryssland har en speciell roll i klimatpolitiken, kan man säga. De är väldigt måna om att påpeka att de överträffar sina Kyotoåtaganden, och därför tycker de att det är viktigt att påpeka att andra länder inte gör det. När det gäller att göra nya, framtida åtaganden är det viktigt att diskutera med Ryssland, precis som alla som är producenter och exportörer av fossila bränslen. Det är svårt att förutsäga vad som blir Rysslands roll i detta. Vi har ett tänkt toppmöte med Ryssland senare i höst där det här kommer att bli en av diskussionspunkterna. Det är riktigt som påpekades att det ofta används ord som energisäkerhet. Med det menar man ofta transport av energi, alltså under säkra former och förmodligen med få energiförluster. Vi tycker att det alltför ofta är det som detta koncentreras till inom EU. Vi vill mera prata klimatomställning och användande av styrmedel. Men så ser Europa ut i dag, och det är i balansen beträffande

detta som vi hittar det som kallas energisäkerhet men framför allt vår förmåga att ställa om.

Rysslands roll är svår att förutsäga i dag, skulle jag säga. Det kommer att bli föremål för diskussion senare i höst.

När det gäller Christina Axelssons fråga kan jag säga att syftet med detta har varit att tillfredsställa Irlands och det irländska folkets behov av att förtydliga vissa delar i Lissabonfördraget. Christina Axelsson framställer det ungefär som att det är fråga om en helt ny öppning av alla förhandlingar. Det är det inte. Fördraget är på väg att ratificeras i de sista länderna. Socialdemokraterna har varit med och gjort det i Sverige. Vårt beslut är fattat.

Nu förtydligar vi bara gentemot det irländska folket genom att hänvisa till befintliga paragrafer i Lissabonfördraget. Det tycker jag inte kan jämföras på det sätt som görs av frågeställaren.

Anf. 46 JACOB JOHNSON (v):

Jag återkommer till den högtidliga deklarationen över arbetstagarnas rättigheter och social politik. Jag tror nog att det är sant att det är riktiga citat ur Lissabonfördraget, men jag ska ställa frågan så här till statsministern: Anser statsministern att det är en rättvisande beskrivning av helheten av Lissabonfördraget vad gäller arbetarnas rättigheter och social politik?

Anf. 47 MAX ANDERSSON (mp):

Fru ordförande! Jag skulle vilja fråga statsministern om klimatförhandlingarna och hur han resonerar. Vore det inte enklare att komma fram till en uppgörelse i Köpenhamn angående ett nytt klimatavtal om man först såg till att få en uppgörelse om finansieringen av de åtgärder som ska genomföras? Hör inte de sakerna ihop i väldigt hög grad?

Anf. 48 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag ska fatta mig mycket kort. Jag vill komma tillbaka till det som handlar om att många har förlorat arbetet och att det kommer att vara en av de frågor man kommer att diskutera vid toppmötet.

Konkret är min fråga: Kommer man då också att associera de frågor som berör de människor som har förlorat jobbet till det som handlar om Lissabonstrategin och den nya Lissabonstrategin, alltså det arbete som ska påbörjas under hösten? Det måste vara en del av det svenska ordförandeskapets ansvar. Kommer statsministern då att driva på i dessa frågor?

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Irländarna har valt egna delar som man återger. De återger inte hela fördraget, utan de återger vissa delar. Om det är rättvisande eller inte kan man diskutera, men det är de som har valt så. Det är som sagt taget ur Lissabonfördraget.

Finansieringsdelen kommer absolut att vara en viktig del av avtalet. Det är väl mer en diskussion om när man i så fall ska gå fram med finansieringsdelen, givet att ambitionen är att också få fram utökade åtaganden, framför allt av den del av utvecklingsländerna som har de snabbast

växande utsläppen. Det är en del av hur vi ska få ihop detta sedan i december.

Jag är ganska övertygad om att de kort man visar i förhandlingar ett halvår i förväg snabbt kommer att föras åt sidan. Man tackar och tar emot, så att säga, och sedan begär man nya saker. Då kan man ha attityden att det inte gör någonting och att vi är beredda att ge hur mycket som helst. Men då har man rimligen inte heller budgetansvar, därför att det kommer i grunden att vara en balansering.

Jag vill säga en annan sak som har varit en viktig utgångspunkt för mig. Väldigt mycket av Kyotoupplägget och de tidigare klimatansträngningarna byggde på att lösningen fanns i de industrialiserade delarna av världen, och någon annan behövde egentligen inte göra någonting. Så var upplägget i väldigt hög grad. Vi har nu nya, uppdaterade kunskaper som visar att det faktiskt inte duger. Vi skulle kunna ta bort hela den utvecklade världen och alla våra utsläpp, och vi skulle i alla fall inte klara uppvärmningsmålen. Vi kan alltså inte bygga ett globalt klimatsvar som helt ursäktar Kina, Indien och Brasilien, de stora, växande utsläppsländerna, från att göra egna ansträngningar. Det är precis att få fram ömsesidigheten i detta – där kommer finansieringen att komma in – som gör att vi verkligen vill komma in i en förhandling om detta.

Den sista frågan gällde Lissabonstrategin. Först trodde vi att vi skulle få prata Lissabonstrategi. Sedan hette det ett tag att det var skjutet framåt till det spanska ordförandeskapet efter oss. Vi tycker att det är angeläget att få i gång den diskussionen. Den hör på något sätt hemma i det läge vi har i Europas ekonomi just nu. Annars blir det bara finanstillsyn och regleringsdiskussioner. Strategin är bra på det sättet att den tar in många andra aspekter, till exempel konkurrensvillkor, omställningstryck, kunskapsnivåer, öppna marknader och demografiska förskjutningar. I grunden välkomnar vi om vi redan i höst kan påbörja den diskussionen. Sedan inser vi att vi inte kommer att föra detta i hamn eller sätta upp fullt ut det som ska komma efter Lissabonstrategin under vårt ordförandeskap.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för det! Nu är det så tidsmässigt att vi måste börja runda av den här öppna delen. Jag vill tacka statsministern för informationen och svaren och ledamöterna för frågor och kommentarer.

Ni har hört av diskussionen så här långt att regeringen har ett brett stöd i riksdagen för det mesta inför toppmötet, men under diskussionen har det också framkommit en avvikande mening från Socialdemokraterna i delar av frågan om kommissionsordföranden, från Vänsterpartiet i frågan om fördraget och från Miljöpartiet i frågorna om klimatet, migrationen och kommissionens ordförande. Därmed känner alla till det.

Anf. 51 JACOB JOHNSON (v):

Jag hänvisade förut till tidigare ställningstaganden. De omfattade också avvikande meningar om klimat och migration.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Det är framfört. Då vet alla det.

2008/09:39

17 juni

EU-nämndens sammanträde fortsätter om en liten stund i en del till, och därför ska jag inte rent formellt avsluta sammanträdet nu men däremot avsluta den öppna delen och det öppna samrådet.

Jag vill tacka er som har varit på plats här i salen, er som har tittat på oss utifrån och er som lyssnar samt påminna alla om att statsministern kommer till riksdagens kammare nu på tisdag den 23 juni och återrapporterar – berättar hur det gick alltså – med möjlighet till debatt efteråt. Han presenterar också senare samma eftermiddag Sveriges ordförandeskapsprogram. Även det ska man kunna följa via riksdagens webb-tv och via ett antal andra kanaler. Välkomna att följa det, både ledamöter och åhörare! Tack så mycket för i dag!

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Sammanträdet återupptas bakom stängda dörrar. Nu gäller det kommissionsordföranden. Den frågan nämndes onekligen tidigare. Jag lät också oppositionen nämna avvikelser i förhållande till detta. Rent formellt är det rådet, på stats- eller regeringschefs nivå, som ska besluta. Frågan ska sedan spelas vidare till Europaparlamentet.

Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande och ledamöter av riksdagens EU-nämnd! År 2009 präglas av förnyelse av EU:s institutioner. Dessutom kommer vi att få ett nytt rättsligt ramverk, Lissabonfördraget, om Irland röstar för detta i sin förmodade folkomröstning i höst. För mig i det svenska ordförandeskapet är det en utmaning att se till att den institutionella förnyelsen löper smidigt och i en förtroendefull dialog mellan framför allt rådet och Europaparlamentet.

Samtidigt måste vi verka för att effektiviteten i EU:s agerande upprätthålls och säkerställs. Jag är därför angelägen om att vi vid Europeiska rådets möte denna vecka på ett så tydligt sätt som möjligt nominerar en ny kommissionsordförande. Unionen och det svenska ordförandeskapet är beroende av en aktiv och drivande kommission för att möta de utmaningar vi står inför.

Det tjeckiska ordförandeskapet har frågat José Manuel Barroso om han står till förfogande för en ny mandatperiod. Barroso har bekräftat detta. I de kontakter som vi har med andra medlemsländer framträder inte någon motkandidat. Utfallet i valen till Europaparlamentet pekar också mot ett politiskt stöd för Barrosos kandidatur. Regeringen har därför beslutat att stödja ett återval av José Manuel Barroso.

Jag är redo att ta del av nämndens synpunkter i denna fråga.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Tidigare anmälde Socialdemokraterna avvikande mening som Susanne Eberstein ska precisera strax. Även Miljöpartiet nämnde Barroso i sin.

Anf. 56 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag vill först säga att stängda dörrar betyder hemligt och utan insyn. Därför tyckte vi att det var riktigt att göra den deklaration som vi redan har gjort i ett pressmeddelande i den öppna delen av EU-nämnden.

Vi säger inte absolut nej till Barroso, men vi tycker att man inte behöver skynda på. Man kan lugna ned sig och se vad han tänker göra och vilka funderingar han har. Jag vill säga till Centern framför allt men även till statsministern att ordföranden för kommissionen har ett enormt inflytande över vilka frågor som lyfts upp och vilka förslag som kommer fram. Man kan inte säga att parlamentet ska sköta det, för det har inte ens förslagsrätt till ministerråden.

Vi säger alltså inte helt nej till Barroso, men vi tycker att man ska fråga honom vad han tänker och vill för de närmaste fem åren för att vi ska veta vad vi säger ja till. Därför har vi en avvikande mening på detta stadium.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Den är preciserad och noterad.

Anf. 58 MAX ANDERSSON (mp):

I korthet stöder vi inte Barroso. Vi vill inte ha honom – på samma sätt som vi inte ville ha den nuvarande statsministern. Vi röstade nej till den nuvarande statsministern trots att alliansen hade vunnit valet eftersom vi inte vill ha honom som statsminister. Vi stöder inte heller Barroso, men vi har ingen egen kandidat i dagsläget.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Hur tycker Miljöpartiet att regeringen i stället skulle agera på toppmötet? Det är egentligen det vi samråder om här.

Anf. 60 MAX ANDERSSON (mp):

Jag hoppas att min innerliga plädering har övertygat statsministern och regeringen om att man inte borde ha Barroso. I så fall kan ni väl be övriga länder att leta efter en ny kandidat.

Anf. 61 JACOB JOHNSON (v):

Vänsterpartiet avser inte heller att stödja Barroso, utan vi skulle vilja be regeringen att i den kretsen ta upp frågan om att ta fram en motkandidat så att vi så småningom har något att ta ställning till. Vi vill ha en vänsterpräglad kandidat.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag vill be statsministern att kommentera det som det pratats om de senaste dagarna, nämligen Nice- kontra Lissabontillämpning i proceduren framåt, så att det är klart för alla.

Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru ordförande! Det är både en institutionell fråga och en namnfråga. I den institutionella frågan finns de som av olika skäl förordar att man borde vänta, delvis med hänvisning till att Lissabonfördraget snart kommer. Varför inte invänta det och ta allt i enlighet med det nya fördraget? Det finns även de som säger ungefär som vice ordföranden, Susanne Eberstein, alltså att det finns synpunkter och att man kan lugna sig och ta det vid ett senare tillfälle.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Den som är vän av ordning skulle påpeka att Nicefördraget gäller tills den dag något annat gäller. Och då är det dags att välja kommissionspresident nu. Då måste alla påståenden om att det ska vänta bli något obegripliga. Det är ju någon sorts förslag som utgår från att det inte spelar någon större roll vad irländarna säger, för det vet vi redan. Det har förvånat mig något med alla som säger att det snart kommer, ungefär som att allt vore klart på Irland. Dessutom är det en del presidenter ute i Europa som ska skriva under fördraget.

Inget är klart förrän allt är klart, och i enlighet med Nicefördraget är det dags att ha valförfarande. Då har inte Europaparlamentet det inflytande man nu försöker ge sken av att man har, utan man talar mycket om att man i Lissabonfördragets anda borde få större inflytande över det som är på väg att ske. Det är många som försöker rucka på maktbalansen på känt sätt inom det europeiska systemet.

Jag vill återkomma till min poäng från tidigare: Vem tillvaratar kommissionens intresse av att ha autonomi och respekt för sin självständiga roll? Det riskeras nämligen delvis här om vi inte håller tungan rätt i mun.

I den institutionella frågan är min uppfattning att största möjliga klarhet ska råda i att det vid detta tillfälle blir utpekad vem det ska vara frågan om. Vi inser dock att om det blir en fördragsövergång senare i höst kommer den helt nya kommissionen på plats i enlighet med Lissabonfördraget. Märk väl att vårt eget toppmöte är förlagt till sent i oktober för att ha möjlighet att kunna fånga upp ett förmodat folkomröstningsresultat i Irland. Vi är beredda att hantera en situation som vi ännu inte har sett. I så fall blir det i enlighet med Lissabonfördraget.

Varför skynda på detta nu? Vi menar att en avvaktan kommer att utverka allt tydligare krav från alla möjliga håll på att Barroso ska underställas massor med politiska krav och löften av ett slag som vi menar inte är syftet. Tro mig, de kommer inte att lyssna mest på den svenska EU-nämnden.

Anf. 64 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Det är det väl ingen som tror.

Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Återigen, det finns mycket som talar för att små och medelstora länder ska akta sig för att delta i ett spel som förminskar möjligheten för kommissionen att agera. Då står också för Sverige viktiga värden på spel, menar jag.

Så till själva namnfrågan. Där är helt enkelt utgångspunkten att Barroso ställer upp till omval. Vi sade alla att utfallet i Europaparlamentsvalet skulle vara påverkande. Det sker en formell rundfrågning i Europas regeringar. Där har vi i vårt samordningsförfarande i regeringen funnit att vi är beredda att stödja Barroso. Jag ställer det till EU-nämnden här och nu för samråd och noterar att det kan finnas olika uppfattningar men att det ändå är det meddelande som Sveriges regering kommer att framföra. Vad jag förstår efter att ha talat med en hel del regeringschefskolleger är

det en spridd uppfattning oavsett politisk färg hos regeringscheferna att Barroso har stöd.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Allt detta landar i att Barroso är kandidaten som vår regering stöder. Därför kan vi inte heller rimligen få i uppgift att försöka hitta en annan kandidat. Den som inte vill se Barroso får berätta vem det ska vara i stället och söka ett större stöd för den personen än vad som går att finna för José Manuel Barroso.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi sammanfatta. Det mesta är väl uttömt. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga men noterar avvikande meningar enligt de motiveringar som har getts av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Därmed är sammanträdet avslutat. Tack för i dag!

2008/09:39

17 juni

Innehållsförteckning

1 § Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	2
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 4 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	6
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c)	8
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	8
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	8
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 12 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	10
Anf. 13 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	11
Anf. 14 JACOB JOHNSON (v)	11
Anf. 15 ULF HOLM (mp).....	12
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	12
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 19 JACOB JOHNSON (v)	15
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 21 ULF HOLM (mp).....	15
Anf. 22 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	15
Anf. 23 MARYAM YAZDANFAR (s)	16
Anf. 24 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	16
Anf. 25 STAFFAN DANIELSSON (c)	16
Anf. 26 CHRISTER WINBÄCK (fp)	16
Anf. 27 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	17
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 29 MONICA GREEN (s)	18
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 31 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	19
Anf. 32 JACOB JOHNSON (v)	19
Anf. 33 MAX ANDERSSON (mp).....	19
Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	20
Anf. 35 MONICA GREEN (s)	21
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 37 MONICA GREEN (s)	22
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 39 MONICA GREEN (s)	22
Anf. 40 BJÖRN HAMILTON (m)	22
Anf. 41 CHRISTINA AXELSSON (s)	22
Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	23
Anf. 43 MONICA GREEN (s)	23
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	23
Anf. 46 JACOB JOHNSON (v)	24
Anf. 47 MAX ANDERSSON (mp).....	24
Anf. 48 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	24

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	24	2008/09:39
Anf. 50 ORDFÖRANDEN.....	25	17 juni
Anf. 51 JACOB JOHNSON (v)	25	
Anf. 52 ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 53 ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	26	
Anf. 55 ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 56 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	26	
Anf. 57 ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 58 MAX ANDERSSON (mp).....	27	
Anf. 59 ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 60 MAX ANDERSSON (mp).....	27	
Anf. 61 JACOB JOHNSON (v)	27	
Anf. 62 ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	27	
Anf. 64 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	28	
Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	28	
Anf. 66 ORDFÖRANDEN.....	29	